

ШЫН

СОВЕТ ЗВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
НЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1925

МАЙ

21

ЧЕТВЕРГ

№ 101 (4329)

Өртөз 20 коп.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Афганистандын премьер-министри Мухаммед Дауд Москвада келген (1 арын).
ССРЭ-нин чогаалчыларынын үшкү съездин (1 арын).
В. Матюков.—Хову турлагарында ниитинин чечимдерине чейин (1 арын).
СЭПН ТК-нын пленумундагы угуштук (2 арын).
А. Акарь.—Чарыштын мурнакчылары (2 арын).

О. Дамба.—Културалык чаралардын чуртталга дөң (2 арын).
В. Сат.—Бүгү ажал-агый үлүштүгү дугабында чүгү билип алса чогуура (2 арын).
С. Молдурга.—Бүр, беке (3 арын).
Г. Слыш.—Өзгөчө-практиктик семинар (3 арын).
Б. Кара-сел.—Колхоз бугурулушунда четкестерин дарып чыгандар (3 арын).

М. Момбулай.—Културалык комитеттеринин ажалын экижир (3 арын).
Таймыч болгон демократия дөң шылгараттай демселтик (4 арын).
Афганистанга ССРЭ-нин техникат дугаалары (4 арын).
М. Мамис.—Ишине айда үнөр чар килер (4 арын).
Х. Монгуш.—Шаландектер тилеги (4 арын).

КУКУРУЗА ТАРЫЛГАЗЫН
ОРГАНИЗАСТЫГ ЧОРУДАР

Мал чени кол култура кукуруза тарылгасын областын колхоздарында болгон сохостарынын ховуларына массалык-биле чорударына изиг-түлүк үзө эгелзз. Бу чылын ону областа 8500 гектар хирени тарыры болгон гектар бүрүздөн ортумуна-биле 300-тен эвзш эвс центер ногаан массаны алдыр көрдүгөн.

Тыва областын ховулары кукуруза эки өзүп, хой ногаан массаны берип болурун практика киргискен. Чижэ, эртен чылын Овэр районун «Горгалы», Чоон-Хемчинин «Коммунизмче орук», «Искра», Улут-Хемия Ленин аттыг, Танды районга турган «Иж-лесе», Чаа-Холдун «Бурунгаар» болгон эске-даа чамдык колхозтар гектар бүрүздөн ортумуна-биле 200-тен 475 центер чедир ногаан массаны ажап алган.

Ындыг обла-даа областа ниитин-биле кукуруза дүжүмдү аажок куду болгон. Ол болза, чамдык райондары кукуруза тарылгасын болгон сохостарында удуручулар, келзэ ажал-агыймы тускай эртенчилер кукурузанын үнелг чоруюн дугайын хой чугаалаш, ону сөс кырынга мактап, а дерек кырында кукуруза өстүренин кичээлг салбааны-биле таймалырлаттынар. Кукуруза тарылгасын болгон багач черлерин тускайлап бээр, шоолот чечимчилдиге төксес, тарылганы шынар чок чорудар, чамын багач ажаар таварылганын эвзш эвс. Шын дорбелчинер чер болган чечке болдунмай турган.

Чаа-Хол, Чаа-Хем, Бик-Хем, Чоон-Хемчик, Улут-Хем район-нарга чоруткан хыналдаларына түнелсе бо чылын колхозтарын болгон сохостарына хой кезинге кукуруза тарылгасын белек-кек талам-биле эвзш ажал чорутууганын көргүзүп турар. Чижэ, Чаа-Хем районун «Ленинче орук», Чаа-Холдун Ленин аттыг, «Бурунгаар», Бик-Хеминде Ленин аттыг, «Искра», Улут-Хеминде «Күш-ажылдык хосту», Чоон-Хемчинде «Искра», Ленин аттыг колхозтары болгон «Элесе», «Өн» сохостар кукуруза дугайында улут салгыш салып, ону тарырында эки улактарын тускайлап, кукуруза өстүрүчүлери дээрме механизаторларын белек-кек алган болгон кукурузанын агротехникасын эки билип, эртен чылымда частырылганын өрөнөп көрүп турар.

Оон-биле кады доп-дараан уузузга чогуур улут четкестер бар. Чамдык ажал-агыйлар кукуруза тарыры шилеке чечимчилдиге чейин амга чедир кончүт эвзшти сохостер, техниканы эки сеп-сип, хову-чорутуулап, кукуруза өстүрүчүлери өрөтүлзз, кукурузанын (сезик дүжүмдөрү алыр) дээш колхозчуларына база механизаторларына чарыкын булулт организастаган болгон оон-даа эске. Чижэ, Танды районда «Тилеке» сохостун Шамбалыг бригадасын, Чаа-Хем районун «Совет Тыва» колхозунун Чижэ-Паш бригадасын кукуруза тарыры улактары белек-кек-биле болгон кукурузанын каа-даа тарыры амга чедир билдирмей турар. Ындыг чиктер эске-даа чамдык колхозтарга база сохостарда бар.

Ам, кукуруза тарылгасын чер болгон массалык-биле калбар-тып чорударынын изиг-түлүк үзө келгенде, кукурузанын мак белек-кек болгон чечимчилдин улактарында чүгө дорбелчин-улактар арга-биле эки агротехникти хууссада тарыры дээш бүгү чүр-дөр кылдырган бе дээрзин колхоз, сохост бүрүз база катан хынал көөр ужурулт. Чүгө бо негелдер күстүнгенде кукурузанын өй-шаанда, белек агротехникти дегелер тереңде турар.

Кукуруза тарылгасын кол негелдезе болза, шын дорбелчин-иери килер болур. Шын дорбелчинери килер—тракторист болгон селалык бүрүзүн хуулузгез. Ынчалзажок ону кылыр-ырга чүгө эки кууш сорук эвс, харины билип, шуудуру ажал-иичи сорук негеттир. Чүртүн суралгы механизаторлары Алек-сандар Лигалов болгон Николай Лавуковский холду, күш-ажыл ажаллап, кукурузанын белек дүжүмдү канчал алыр дугайында үнелг сүмелерин берип турар. Механизатор бүрүз кукуруза өстүрү талам-биле мастерлерден өрөнөп, оларны дуржул-газын практикага ажаллаар, комплексилг механизацияны калбар-тыр, оон ажалы-биле бо чылын белек дүжүт өстүрени хандыр ужурулт.

Партид, совет болгон келзэ ажал-агый органдары болза, кукуруза тарылгасын талам-биле агротехникти негелдерины шымыг салып турган, ажал-агый бүрүзгө кукуруза тарылгасын организастыг чорударын чедип алыр, кукуруза өстүренин комплексилг механизацияны калбартып талам-биле механизатор-ларына социалист чарыкын баштаар хуулузгез.

Мал ажалыны продукттарын бүдүр болгон күрүнге сар-дар талам-биле алган белек хуулузгез күрүндү төлзөдө, мал чечимин шымыг суурун тургузар дерек. Оон уулузгези ам, чазын тургустурар. Ынчалаш бүгү механизаторларын, колхозчуларын, сохостар ажалчыларын хуулузгези—гектар бүрүздөн 300-тен эвзш эвс центер ногаан массаны алдыр кукуруза тарылгасын организастыг, эки шымыг чорудар болур.

Афганистандын премьер-министри
Мухаммед Дауд Москвада келген

ССРЭ-нин чазанын чазанын бугузар чедип келген Афганистан-дын премьер-министри дээрзи Сар-дар Мухаммед Даудт май 18-те совет наймысала чылым-биле болгон хүлүлгел-биле утууп алган.

Эштер Н. С. Хрущев, А. И. Мико-ян, Н. А. Мухомидов, ССРЭ-нин министри Е. Ф. Коженников, Р. Я. Малиновский, ССРЭ-нин күр-не комитеттеринин даргалары С. А. Спачков болгон А. Н. Шелепин база оон-даа эскелер Вузово аэродро-мунга чыгып келгенер.

Утукучуларын аразына Афга-нистандын ССРЭ-де агачы Абдул Хаким Шахалами, ССРЭ-биле эконо-миктиг чугаалжышынын талзы-биле афган чазак төлзөлери-ни кезигүлери, даштын дипломат-тар, журналистер турган.

Найырадыг Афганистандын чазанын баштын самодетан үнү келзге, утукучулар ажаа чү-ректин ханымдан байыр чедирип турган.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвдө-лияни Дарган И. С. Хрущев болгон Афганистандын премьер-министри Мухаммед Дауд аэродромга чүве чугаалаанар. (СЭТА).

Флорида штаттан бөлүк американдары
Н. С. Хрущевтүн хүлзөп алганы

АКШ-тын Флорида штатинде келген, Совет Эвилелинде аян-чорук кылып чоруп турар бөлүк американдары ССРЭ-нин Министрлер Чөв-дөлияни Дарган Н. С. Хрущев майын 19-та Кремльге хүлзөп алган. Болуктун составында салгы улетүрүчү кижилери, аэрокаттар, өчүлгөр кирип турар. Болгон бее-данын чорудулузында эвзш каш айтырларга Н. С. Хрущев хары-лаан. Совет чуртта чоранымыс бол-гаш найырадыг хөөнүгү, тайыч-

га ивакшылдыг совет кижилер-биле ужуражышынын биске ха-ны сонугурады болдурган дээрин америе аян-чорукчулар чугаала-нар. Ужуралжышын чымыг, чү-ректин ханымдан байдалга болуп өрткен. Даштын чурттар-биле бүдүрүгү харылаалар тударыны Г. А. Жуков болгон «Интурстин» баш-тар черинин даргасы В. М. Ан-кудинов хүлзөп алышыкыга ки-ришкенер.

„Барлык“ совхозта

БАРЛЫК. (Телефон-биле). Ба-рымы-Хемчик районун «Барлык» совхозу 18600 баш хойну кыр-гытыр. Төрзөн чуртка хой дүжүт бээр дээр белекелг ажалдары бар бурунгаар чорутулган. Мыда тыр-мыдамын үш улут пунктулары бар,

ССРЭ-нин чогаалчыларынын
үшкү съездизи

ССРЭ-нин чогаалчыларынын үш-кү съездизинин май 18-те Максим Рыльскийнин даргалашкыны-биле эртен келзэки хуулузгези Төп ре-визия комиссиянын даргасы Ю. Либединскийнин плеткелди дмч-наан.

Оон соонда санал бээр эгелзз. Съездилер аразындагы үе Украи-нанын чогаалчыларынын шуудуру чогаалчы ажалын үзө болгон деп чогаалчы О. Гончар демгелзз. Ол үнелг дургузунда Украинанын бүдүн чартык муң номнарын үндүр-ген. Эш Гончар ажал-агыймы ли-тератураларын хөгжүлгөргө кирзөткөй-ни күнүлгөргө кирзөткөй чугу-лазын онзалап демгелзз.

— Бистрин дөңдүрүп, чер бол-ган, келзр үнелг кайгамчыктыг галза, келзр үнелг кайгамчыктыг чүдүлери баступ келген деп П. Бровка чугаалаан. Ол дээрте — коммунист күш-ажылдык бригада-лар, улустун култура универси-теттери, улустун театралары-ыр. Улустун сорук кирген ажалынын, оон түрүзүчү күш-ажылдык көр-гүзгө бистин хуулузгези. Ак-дунда совет республикаларын чо-гаалчыларынын аразында эне-сыр-ый харылаалыг турарынча өрөтөр кыйгырган.

Суралгы кыдат чогаалчы Мээ Думь кыдат чогаалчыларын өмү-көзүлгөргө сөздөгө изиг байыр дам-чылган. Сөздөгү он чыларын дур-гузулда совет литературанын чо-гаалдарын Кытатка барык 82 ми-лион келзр кини тиражыг кыдат-чы үндүргөн деп ол дмчылган. Кыдат өнүктүлгөргө белектерин—улут чу-руктуу, а ол шымыш совет чогаал-чыларын кыдат дмчле очудуруту-ган номнарын Мээ Думь дамчыл-ган берген.

Келзэки хуулузгези Ф. Панферов, М. Ибрагимов, С. Михалков база санал бергенер.

ССРЭ-нин чогаалчыларынын үш-кү съездизи болуун ажалын Брежнев Улут өрдүзүн хуула-дар ажалыга май 19-та үргүчү-дзз.

Эртенги хуулузгези Леонид Собольев даргалаш. Президиум чогаалчыны И. Абашинге ол сөс берген. Амгы үнелг номчулузуун үгүзү-бол-зымын кайгамчык улут өздө-лиги дугайын ол чугаалаан, ол чорук совет чогаалчыларга улут хары-салганы олап турарын айтып, улустун үгүзү-болз кижиндиге-ни айтырыны-биле сыр-ый хол-балыг чогаалчыны мержежип айтырларын чугаалаан.

Драматург А. Салынский (РСФСР) эки маалырын өвү-хеварин эвип эртер чалгыс ай хеварин көр-гүзүп турар шилерин шүтүчүлзз.

Н. Яшен (Узбек ССР) партианын XXI съездизинин түгүлүт шип-тирлери-биле сорук кирген узбек болгон карамак чогаалчылар бистин хүннеривисти-г көдүрүш-

Партия болгон совет улук ком-мунист тургузушкуну калбар-тырып кирипкен амгы үеде мас-салар ортузунга политиктиг ажал-дык дегелени улам бекдиретти эр-гөжөк чугулазын чедиртка чаз СЭПН ТК-нын хүлзөп алганы «Ста-лион областын ажалын чоруну ортузунда масса-политиктиг ажал-дык байдал болгон ону экижир хөмчөгөргө дугайында» доктаалында онзалп демгелзз.

СЭПН ТК-нын доктаалына үнел-зилш Чаа-Хол районун Ленин аттыг колхозта партия эге органи-зацияны сөзүгү үеде, мыланга чак-мы тарылга үнелде, чеди чылын баштайгы чылымда салынган со-рудаларын күсүлгөргө дээр чон ортузунга масса-политиктиг ажалды эвзш экижир.

Часкы хову ажалы эгелзери-нин мурунда коммунисттерин ху-рулузгези хову ажалын эки хары-салгалыг улактарына ажалла-ры-биле 15 агитаторларын болгон чакыс үеде чорудар масса-поли-тиг ажалын тематиктиг планын башылаан. Бо ажалдарын түн-дөли партбюрога аям бүгү комму-нисттерин хуулузгези түнелг, хынал турарын хуулузгези даскан.

Оон соонда агитаторларын сур-галдыг чөвүлгү хуулузгези эрттер-ген, кым, кайм бригадага, чүгү кы-лырын, кажан доорларын тодорай чугаалашкан. Чижэ, келзэ ажал-агыймын хөгжүлгөргө 7 чыда кол чургайларын (Совет Эвиле-лини, областын, районун) парлп астырарын, Улут-Ховуга, Оорутта көргүзүп самбыраларын, агитат-торларын үндүренин харылааларын

күтүп, маалырыг чөвүлгү көргүзүп турар чаз чогаалдарын ажалы-би-ле туртузуп кирипкен чугаалаан. Республиканын хай-хей чогаалчы-лары боттарынын келзр үедега чо-гаалдарынын маалырыг чурттан турар тудуларга болгон район-нарже үр үеде бээр күмелди илз-гөргөргө деп ол чугаалаан.

А. Прокфьев (РСФСР) болуун чугаалы «Рассвет» колхозтун дар-галы Б. П. Орловский-биле чокта-чаа ужурашканын дугайында чугаалаан эгелзз. Чүртта боттамын турар улут болушкунуларын дугайында чечен чуга-биле, оларын ырып турар ыры-биле, чеди чы-лым маалырыг оон боттарын би-лип аптар шүдүлгө-биле партияга дугаалаар ужурулт бис деп ол чугаа-лаан.

Полыа чогаалчыларын төлзө-лөрин удуручүзү Ярослав Иш-невичинин чугаалын съездизин киржичилери чылым-биле уткан.

Латин чогаалчы В. Лукс болуун савамынга литературанын төгүт жарыкче кичээлгенин улауларын айтыртып чүд дээрте, ол жары-ның чогаалдарын амгы үе-биле сыр-ый холбалык турарын чугула дээрин ол онзалп демгелзз.

Кижинин—бистин хүннеривис-тин маалырыгын, литературанын маалырыгын тематик хай-хей өр-дөргөргө чугаалаанын тодорай чалгылаштып турар. Ол тематик чо-гаалчы С. Сестанов (РСФСР) болу-ун савамынга кол чүд кылдыр база тургускан.

Эн хөөнүт совет чогаалчыларын бирзэки Н. Чукеский илзгө үнүп келген. Оон чугаалын съездизин киржичилери улут кичээлгө-биле тынчлан.

Съездизин эртенги хуулузгези Маняг комиссиянын плеткелди дмчылган. Оон даргасы М. Степых съездизин составынын дугайында сав-мездерин дмчылган. Съездизе шүптү 497 төмөлдөр сонугу-турган, оон ажалы, ССРЭ-нин Чогаал-чылар эвилелинин баштаар черинин төлзөлдөр кылдыр сонугурунган 16 кезигүлери чөвүлгөргө эртерг бол-уп, он ажалында киршип турар.

Совет Эвилелин бүгү эвиле-лешкен болгон автоном республикаларын, крайларын болгон областарын чогаалчылар органи-зацияларын съездизе талзөлдөргө. Бистин улут Төрзөн чуртувустун 49 национдарын чогаалчыларын съездизе сорууп турар. Төлзөлдөр-үн составы болза чалгыс ай совет литературанын хай национдарын база дмчлг көргөтүп, бистин чурт-түскаа Ленинни национл политика-нын чорударына үндөлдөш нацио-нал култураларын улут көр-гүзүшкүзүгү болгон хөгжүлгө-ни дугайында керечиле турар.

Эртенги хуулузгези А. Мамыш (УССР), М. Акиров (Татария), Н. турса агитаторларын эштер Ды-мий-оол, Кызыл-оол, Бирок, Аспа-нов, Базыр-Сат, Сотам, Шымыр олар агитация ажалын ажал-агыймын практиктиг соругаларын биле эки холбалык, ажалын аян-бүрү улактарында эки ор-ганизаторлар болуп турарлар.

Ол шымыш колхозта библиоте-ка эртергелерин Тамара Жукова чаз номнарын бригадаларга үргүчү че-дирип, калдыг номнар хережети-нин турарын номчулчулардан үр-гүчү алтыртып, оларын негелде-лиг чөвүлгү үе-шаанда хандырып келген.

Колхозта партия эге организаци-янын органы «Күш-ажыл» хана созул болгон «Крокодил» Ак-Дур-да чоруп тур» деп сагырып созул доктаамал үнүп турган. Оларын арнамында колхозтун, оон бри-гадаларын кол соругаларын чы-рылып, четкестерин чилин-биле шү-гүлгүзүп турган. Ол созуларга үг-гө шүгүлгүзүлгөргө материалдарын хынал, чөвүлгү чөвүлгөргө рекла-зелин-да, партбюрун-даа талзы-зылан ап турган. Чижэ, эштер Селажы, Ийнов, Хуурак, Ашак-оол олар ажалды эвзш үр үнелг дур-гузунда үнелг турганын болгон база чамдык колхозчулар хай-ни-тинин чүрүмүн үрөп, арагалп ту-руун, колхозта чаз шөлзөмүн ту-луун садалп турарын шүгүлгү-лөп биззз.

Ол фактыларын ил-биле партия

турар агитаторларын эштер Ды-мий-оол, Кызыл-оол, Бирок, Аспа-нов, Базыр-Сат, Сотам, Шымыр олар агитация ажалын ажал-агыймын практиктиг соругаларын биле эки холбалык, ажалын аян-бүрү улактарында эки ор-ганизаторлар болуп турарлар.

Ол шымыш колхозта библиоте-ка эртергелерин Тамара Жукова чаз номнарын бригадаларга үргүчү че-дирип, калдыг номнар хережети-нин турарын номчулчулардан үр-гүчү алтыртып, оларын негелде-лиг чөвүлгү үе-шаанда хандырып келген.

Колхозта партия эге организаци-янын органы «Күш-ажыл» хана созул болгон «Крокодил» Ак-Дур-да чоруп тур» деп сагырып созул доктаамал үнүп турган. Оларын арнамында колхозтун, оон бри-гадаларын кол соругаларын чы-рылып, четкестерин чилин-биле шү-гүлгүзүп турган. Ол созуларга үг-гө шүгүлгүзүлгөргө материалдарын хынал, чөвүлгү чөвүлгөргө рекла-зелин-да, партбюрун-даа талзы-зылан ап турган. Чижэ, эштер Селажы, Ийнов, Хуурак, Ашак-оол олар ажалды эвзш үр үнелг дур-гузунда үнелг турганын болгон база чамдык колхозчулар хай-ни-тинин чүрүмүн үрөп, арагалп ту-руун, колхозта чаз шөлзөмүн ту-луун садалп турарын шүгүлгү-лөп биззз.

Ол фактыларын ил-биле партия

Зелинский (РСФСР), Салчак Токэ (Тыва автономнуг областы) база са-гал бергенер.

ССРЭ-нин Чогаалчылар эвиле-лини Уставында чамдык эсериле-дер кирир талзы-биле комиссияны сездиз сонган.

Май 19-тун келзэки хуулузгези П. Бровка дугаалаан.

Азербайжан чогаалчы Мхити Гу-сейн санал берген. Совет национал литератураларга бүгү-ле аян-бүрү келзире турмажок, ону чалгыс чү-рек кылдыр чугаалап болур.

Чогаалчыны мержежип айтыр-ларын доктааган, М. Гусейн болза херек кырынга шынынг чо-руктуу урулчын чөвүлгөргө «Литературалык» көөр чорукка шип-тирлг хуулузгези чугаалаан.

Бистин литературалык эвдө-лзз тодорайлап турар сан-мездө-лзз Н. Лесюковский болуун са-вамынга көргөскөн. Чүгө «Совет чогаалчы» деп ном үндүрер чер бе-лиин ССРЭ-нин чогаалчыларын «Илгит» съездизинин соонда өрткөн дөң чыларын дургузунда 42 ми-лион келзр чыгып тиражыг 1460 «ажыг» номнарын парлп үндүргөн. Оон-биле кады өрөтөр национл ли-тератураларын өздөлдөп демгел-ззз.

ВНСПС-тин секретары эш Нико-лосовга сөс берген. ССРЭ-нин про-фессорлар эвилелеринин «му-ноздон чогаалчыларын үшкү съездизинин төлзөлдөргө ол шип-тирлг чедирген. Совет чогаалчы-ларын он чугула соруламы, хүн-дүзү хуулузгези болза, коммуни-сттиг илгитилг кижини экижир-дери, ажалчы чоннарын политик-тиг болгон ажал-агыймын илгит-лиг ажалдарче ханымшылары бо-дур деп ол онзалп демгелзз.

Чогаалчы Б. Полесей дегелг ли-тературалык сөзүгү чыларды дур-гузгезинде хай-хей чымыт-кылчак чиктерге улут ли-терату-раны чүгө-дур чазай сорула-лар өртүлгүлүгү турарын көргө-скөн.

Лео Кассиль урулглар литерату-ранын дугайын чугаалаан.

Оон соонда Б. Нербазов Турме-нинин чогаалчыларын чогаа-лыгында улут орус литературанын чазай салдарын дугайын чугаалаан.

Амгы чогаалчыларын чогаа-лыгында дугайын В. Катаев чугаалаан.

Бекжик хуулузгези Э. Топчян (Ар-мения), С. Кирсанов (РСФСР) база санал бергенер.

Француз чогаалчы Арман Лану, корей чогаалчы Пан Ун Гез болгон япон чогаалчы Тауэцу Исикава съездизе байыр чедиргенер.

Сездизе болуун ажалын үргүчү-лөп турар. (СЭТА).

Крым областы. Областын колхозтары болгон сохостары куку-руза тарылгасын кирипкен. Симферополь районда Киров аттыг келзэ ажал-агый артели ону шагла-ла 1000 ажал гектар чедир тараан.

Ол келзэ ажал-агый артелинин колхозчулары чеди чылым баш-тайгы чылымда бир гектар чедир ортумуна-биле кукуруза тараанын 30 центерин, а оон ногаан массазын—300 центер центерин алырын хуулузгези.

Чурукта: Киров аттыг колхозтун ховуларында кукурузаны тары-турары. СЭТА-нын фотохроникасы.

Хову турлагарында ниитинин
чечименилге черлери

Районун колхозтары чеди чыл-пакынын баштайгы чазыны чак-мы тарылганын белек агротехниктиг кыска хууссада чедирчилгит доор-затына Бин-Хем районунун ажал-агыймын улут фольклор «Илгит» хой-ниитинин чечименилге черлерин 3 келзр чеге бир-ле дугаар органи-застаан.

Район баштаар черинин хуулузгези колхозтарын чакмы тарылга үеинде хову бригадаларына ни-итинин чечименилге черлерин эки организастап, механизаторларын болгон хову хову ажал-агыймын оон шымырыг чедиле үгү-тел чок хандырыл-биле районун салгы кижинин эртергелерин В. Михайленко, № 1 столовойны ди-ректору М. Дулова болгон район чалынамын директору Н. Ноты-сова оларын чугаалаан. Болгон ажаа барып ажалдар сохостар ажалдарынын чогуур үеинде өрөткен.

Ленин аттыг колхозтун Шам-балыг, «Халык» колхозтун Кызката болгон «Искра» колхозтун хову турлаанда районун столовалын доктаамал ажаллап турар. Ынчал-га-таа баштайгы улазы ниитинин чечименилге черлерин ажалы до-раалыг экижир белек. Эң мылгы-чы «Искра» колхозтун баштаар чери ниитинин чечименилге че-рин аян чечин белектер чери баш бурунгаар белектер кылба-

Б Э Э Р, Б О Ж Е

Чаржыл
кыргыш
агрэгатты
шымлаажа
Шартылаагы
чыйгы хову
сатыларды.
Кыргышчар—
Хоглут,
деминг,
Тудунгур-даа,
Кымдан
кымы тудавас дээш
кажырлар-даа,
Кыстын,
оолдун дер-суг дүшкен
шырайндан
Кызымаккай,
ажылгырын
ноччун бээр сен.
Узун,
чинге,
алдынналчак,
торгу дег дүк,
Удатпайн,
хойдан сойлу
чымал калыр,
Улай-улай
деңизлээштин,
бижин кээрде,
Учтынчак
хоуу бешин
саргып келир.
Кым-даа
болза, эргим өнүк,
оюп өрттөс.
Кызымаккай

ара соксат—
бээр,
боже!
Кылыр
чүмө — бажын
ашкан, бажым
дие,
Кыргышчарын
түлүк өйүн
көбөзөн сен бе?
Кажар дөлдөр
дириг
алдын көжүп
туру;
Кайын эндөр —
кодан сымас
хоуусу-тур.
Кылан, чараш
арыг бостон
мында болгай:
Кырган,
чалым — кым-даа
кайын
ишай тур дээр?
Сагыш болу
кайгаар чедип
Сараймыс
экселант дээш,
ажын сенээ
ажытмыс:
Уе-дүпөн
чачынмыс
балбас эвес —
үлө көргөш,
үлүт немеп,
кылымшын дээш!
С. МОЛДУРГА.

Өөредилге-практиктик семинар

СЭБП Бия-Хем району болгаш райкуукум кукурузаны дөрбөлчүн-улаанча арга-биле тарырынын практиктик ажалы-биле холбоштырган семинар «Өк» совхозка организастан эрттирген. Ук семинарга районун бүтү колхоздарынын агрономдары, механиктери, трактористтери болгаш селекционер, партия эге организацияларынын секретарлары киришкен. Районун келээ ажал-агыш инспекциясынын из-чалыгын эш Мучаев, кол агроном эш Гладков семинарны ууртуп эрттиргенер.

Шалте кукурузаны калдыг арга, калдыг негеделер-биле дөрбөлчүн-улаанча тарырынын арганы практика кырынга семинар кыргусен. Сел-калыг агрегаттарыш шын таарыштырарын болгаш анал шынтыг кызыгынын салгызынан шалте дөрбөлчүн кылдынып болур дээр-ан практиктик өөредилгенин түң-кени көртүскен.

Кукурузачылар совхозтун механизаторлары-биле калды дөрбөлчүн-улаанча олуртууганы сайырап-гайдылып экижидер талазы-биле элзэн хей саналарын кырген. Кукуруза тарыгызынын практиктик чорудугазынын үзүндө сел-калыгынын шын эвес таарыштыр-ганын дөрбөлчүннөр 10—15 сантиметр чедир шимчеп чыла бээр таварылга бар. Кукурузачылар бо четпес чорукту күш үндүрбей турган, чайлап болур деп демдег-лөөнөр.

Районун колхоздарынын болгаш совхозтун мал чени культуларынын база бир кол черин кукуруза ээлеп турар. Ажал-агыштар олар таварылган чүгдө дөрбөлчүн-улаанча арга-биле чорудар. Олар ону тарырынга агаар-бойдустан таварычалыг үзүн манап турар.

Совхоз кукурузанын тарыгызын дөрбөлчүн-улаанча арга-биле чорударында шыда-ла белең, 3 селка кыжын-на септеттинген турган. Дөрбөлчүннөр калчар кылдыр талазы-биле апрельде механизаторлар өөредилге-практиктик ажалды чоруткан болгаш селкаларынын таарыштыр кылган. Өөредилге-практиктик ажалды база селкаларынын чамдык сайырап-гайдыгызынын түңкенинде кукуруза шөлүгө дөрбөлчүннөр кылдынып болур дээр-ан бүтүрүлдиг апарган. Бия-хемчилер бо чымын кукурузанын воған мас-сазындан белик дүжүттү чедип эл шыдаар дээринге бүтүрүлдиг.

ГОЛЫШЕВ.

Баштайгы 55 кулуну камгалап алган

Чөө-Хемчик районун «Октябрь 30 чымы» келээ ажал-агыш арте-лин Калбак-Тей ховуунда шилги болгаш доруг чүтүнүг, дон уксаа-лыг кодан чылгыш чакы оларга оларлап турар. Ол чылгыш эштер К. Бегзидей, М. Кошкар-оол олар азатчыл каларын, 100 баш төртүр бө бүтүрүндө 80 кулуну өстүрүр дөш бейткен хүлээлгени алган.

Колхозтун төртүр чылгышынын каларында эки тургустунганын биле оң күжү семис. Беле кулун-вал эгелзөн болгаш баштайгы төрзөн 55 беледин 55 кулунарын кам-галап алган.

М. СЕВЕН.

Саанчы ам-даа хөй сүт дээш

Улут-Хем районун «УТКА 25 чымы» совхозунун бирги сүт-бараан ферманын саанчызы эш Сивинин 1958 чылда бир ивекке оонаштыр 2500 кг сүттү, а 1959 чылдың бирги кварталында—461 кг-ны, ийги кварталын баштайгы ай-ында—ивек бүтүрүндө 159 кг сүт саап алган. Саар инектерин чылгы оларуна илгиктенин, немелде чегерилгенин эки организастан турган, улам-на хөй сүттү саап алыр деп сорулганы салган.

Б. ДАВАА.

Саратов область. Чакы хову ажалдарынын хүнеринде хову тураларынче концерт программалары-биле чүс-чүс агитбрига-далар болгаш бот-тымынгу уран-чүүлүн коллективтери үнү-лзөн. Браскутскин арматура заводунда бот-тымынгу уран-чүү коллективинин келжигинери Браскутск районда концерт-терин чедикшиини-биле көртүзүп чоруп турар. Ылар, таны-лар күтүсидиринден аңгыда, тус черин темаларында шооугаут көртүзүлгени база организастан, «дайынчы хуулуларны» болгаш «чаныктарны» үндүрүр талазы-биле колхозчулар дузалап тур-дарлар.

Чурукта: Браскутскин арматура заводун агитбригады Шоре аттыг колхозтун механизаторларына концерт көртүзүп тур-дар. СЭТА-ның фотохрониказы.

Колхоз бүдүрүлгезинде четпестерни дарый чайладыр

Бая-Хем районун «Бүрүнгаар» колхозунун ажал-агышын боттутуур, колхозчуларын күш-ажы-га хайымынның көдүрүр болгаш эки организастан болза, колхоз бүдүрүлгезинин ажал-агышын адыра-рынга улам ийи хөгжүлдени че-дип ап болур. Бо артеалье күш-ажыл кылдыр шыдаар 318 колхоз-чулар бар. Мыда 16 трактор, 12 автомашина, 75 болгаш 25 ат күштүг 2 локомотивлер, уаг, бие 9 электра шимчелчилер, дизель-диг электростанция, тараа кур-гала, 3 машина, уаг, бие кыла-ма, сүт, электра күжү-биле ажал-маар 2 дээр бая бар. Мында күш-тү, техниканы бүдүрүлгө, бүтүн чөп ажалдаар болза, чүн-даа бүдү-рүп ап шыдаар.

Мычарга колхозта байдал калды-гыт дээр, чотур негеделерин четпей турар. Бир эвес Бүр-Хем суурга келген кили колхозтун амдыралы-биле танылар болза, оң ажал-агышын сандаргай чо-рукту доран-на билеп каар: төп шалта тараанын сайгартынмайн үрелип басырал чыдары, гараж чанында үрелген техника, ойда агып баткан суга чыла-чыла-биле үрелип чыдар турут мыжы, оуу канчар ажалдап турары доран-кестү бээр.

Нитинин чүнар бажыны 1955 чылда туттунуу эгелзөн, мычала-даа, ол ам-даа доогулаан. Мурну-да Колту бажында тоорук садылап, амы-хууунда ажалын кылып чо-роман, колхозчу эвес Соронин деп ки-жи колхозка кыжып келген, кал-ды-даа чөпшөрөл чокка турут мы-жын сөөктөш, хууунда бажын ту-дуп алган. Бо чылдын мартта кол-хозка кирген Ф. Черенев, Тюрин олар база-ла чөпшөрөл чок мыш алган, доран-на бажынар туру-лаан. Колхоз дарганын чок өнүгү-Зубов колхозтун турут мыжын ба-за бар, чижээ: хойжу Бижики мартта калды-даа чөпшөрөл чо-ка бир ирти бодуну тургыз-биле олуртуп чез.

Зүткен өчтө-сонгудалыг хура-ла колхозчулар артеальин ажал-агы-шын четпестерни дарый чайла-дыр турары ажал.

Колхоз тургустунганын бээр үргүчү ажалдан келген М. Мо-гал, Демев, Дыжыла дон мышак колхозчулар амдыгаз чедир чур-талга бажынарны чедикшээр. Колхозчу Монгал бажын турут мы-жы-биле оң төлөвиринге бодуну ажалдан күш-хүнөөрнү тыртты-рарын айтты, билдирипкини ки-перге, колхоз баштаар чери колхоз-чуларга бээр турут мыжы чөп, нити туруттарга хөгжөөр мыш безин чедикшес, мычанган ажал-мыш бербес деп шимтирген. Кол-хоз дарганы эш Прокунин турут мы-жын чамдык таныштарын бээрин азал, бо дугайын чүгдө боду чаас-каан шимтирлеп турганы канча-даа таарышпас.

Бүр-Хемде ферма чайлаанга 3 чыл улай бажынар туткан. Чай өрткен санмында-ла чаа бажынар-ны бускаш, өскөөр ажалдап келген, ам бо чымын ол чайлаага база ка-тап чаа бажынар туруттарга хөй күш, акша-хөрөңи чаргыдары чайлаш чок болу берген.

Нитинин ажал-агышын эрге-ажыны бодас, чүгдө амы-хууу-нун хөрзөн сүргөн, тоянчы Соло-довников колхозтун «ДТ-54» деп чаа тракторун хүлээп алган, ажал-даан доран-на сандан үнүр үрөөн. «Москвич» деп чили машинаны Кызыл хоорай чурттуг Кабуловка берип каар орта, ол кили арагал-ап турган, ону үрп каан. Ам ол ма-шина ажалдаптарган аржалык, га-ража турар. Баштаар чер Бизыл чурттуг Сидельников ажалга кырип, дизельдиг электростанция-га ажалдап келген, ол үргүчү арагалан турган, үш ай четпезде-ле ук мотору база үрөөн. Нити-ниң малын самчылдар чоруктар

Артистер көрүкчүлөргө

Областын хөгжүм-шин театры-ның артистери В. Кок-оолун «Ах, чарачын» деп каттырычгы ши-нин көртүрүр-биле Улут-Хем, Чаа-Хем, Чөө-Хемчик районнарга чо-роаш келгенер. Чүгдө Чөө-Хемчик районунга ол шинин 3 муң ажыг кыш уагт сонуургалык көргөн.

Мычала-даа бисти Чадаананын Култура бажынын директору эш Комбу алаан ширин хүлээп алган. Май айның 9-тун хүнүндө орта-ни көртүрүрүн дугурушкан бис. Дүш өртп чорда эш Комбу Куль-тура бажынын биске бээрин ойта-ла калган. Оң ужурунда бис доп-доран Хайыраканга барып, шинин уулар чарал, ойнаар ужура таварышкан бис. Даартамында база чыл ажырган болгаш 90 чаш хура-ганарын бүтүн камгалап алган. Эш Быстан-оол кышталарга тур-талга бажынарын, мал калжаа-ларын туларынга, хой калжаа-ларын септээринге киришп турар.

Ол 1958 чылда 400 баш хенче хураганарын хүлээп алган менде чыл ажырган болгаш 90 чаш хура-ганарын бүтүн камгалап алган. Эш Быстан-оол кышталарга тур-талга бажынарын, мал калжаа-ларын туларынга, хой калжаа-ларын септээринге киришп турар.

Н. КЫСЫГБАЙ,

хөгжүм-шин театрынын артист.

Кызымаккай ажал-ишчи

Сүт-Хем районун Биров аттыг келээ ажал-агыш артеальин хой-жу-зу Быстан-оол нитинин малын ал-ды чыл дугурунда каларын, ак-сет-килдиг эки ажалдан келген.

Ол 1958 чылда 400 баш хенче хураганарын хүлээп алган менде чыл ажырган болгаш 90 чаш хура-ганарын бүтүн камгалап алган. Эш Быстан-оол кышталарга тур-талга бажынарын, мал калжаа-ларын туларынга, хой калжаа-ларын септээринге киришп турар.

М. ДАРЫ-ООЛ.

Кудумчу комитеттеринин ажалын экижидер

Кудумчу комитеттеринин ажалын маңа чижек кылдыр көртүзүп бо-лур.

Эрткен чымын кварталдар ажал-биле 13 кудумчу комитеттери тур-густунган, олар бодуну ажал-чо-рудугазын хамаарышкан квартал-дарында чутуга негеттинип турар айтырларын шимтирлээринче уланган план бугаар эгелзөн. Хоорайны арыг-шеверин экижидер, чаагайжымыга болгаш ногаачыл-дыга ажалын организастан, шко-ла назымы урууларын үчүдүн шын тургузар, ажалын, албан-хаакы-лардан күртүгө эйт, сүт, чуурга болгаш ногаа садарын организа-стан талазы-биле кудумчу комитет-тери чамдык үзегерин чүүлдерин кылган.

Шаган-Арыг хоорай Советинин депутаттары эштер А. Чихачева, болгаш Ирина Байдалова, Агренева Байдалова оларын ууртканы ко-митеттер эрткен чымын багый эвес ажалдаан. Ол кварталдарда чуртта-чы чон амы чакы олуртудга-биле беш муң ажыг ажал-бүрү наятар-ны план бугаар тарып турар. Куд-мучу комитеттеринин мындг үзе-герин ажалы Кызыл хоорайнын чамдык кварталдарында, Чадаана хоорайда болгаш өнүр, эске-даа чам-дык районнарын келээ суураарын-да база илерет турар.

Бистин областа кудумчу комитеттери чаа тургустунуу эгелзөн, олар боттарынын эрге-хүлээгел-ерин чамдык черлерде ам-даа чедир ажалдап турарын база айтыр-херек. Сонгустурган хөвөр ажал чорутуулан комитеттер бенин дык-хай. Ол болза, хоорай болгаш келээ Советтерин ууртудугазынын кош-каан херечелер турар. Эки ажал-дыг комитеттерин үзегерин каа-бартыр, үндүргөн шимтирлери кү-түсидеге хыналдаан дындар бол-чорук чутуга. Кудумчу комитетте-рин боттутуур, оларын ажалы-лынга дузалап консултациялар-ны, арга-сүмени бээр чутуга не-геттинип турар.

Кудумчу комитеттерин тургуза-ры. Мыа автономнуг областын хоорайларында, районнар төнтө-ринге болгаш келээ суураарга куд-мучу комитеттерин облускомнун 1955 чылдың август 18-те бажы-лаан Дүрүм бугаар тургузар. Ону девицер (квартал) барымдал-лап, чуртакчы чоңуну санынга хамаарыштыр 5—7 амы 9—11 ки-жи составты кылдыр, чуртакчы-ларын нити хураалдан чыл хуусаалыг сонгуур. Комитеттин составын оң хамаарыш турары хоорай, район амы келээ Советтин күүсөмү бадылаар, а комитет сон-густурган чоңуну мурунга отчет-түг болур.

Эргелери болгаш хүлээгелери. Кудумчу комитет чоңуну хөй-ниги организацыя болган ужу-рунда, аңаа административтг өр-

Өвүр районун Хандагайты суур-да эт-бараан магазининин салдым-зы Донтак Далай-оол чоңуну хергел-лел баранарын үзүктелдирбей, салдып алыкчыларга элтиг-элдес чорутуп көртүзүп турар.

Баран саарылганын планын ол ай санында 140—150 хуу күсүлөп, салдып алыкчыларын хүндүктелди-чедип алган. Магазинин ишти арыг-шевер болгаш мыда делгет-тинген алыс-бүрү баранарын кө-рүштү кылдыр салган. Донтак чү-ле салдыкылап турар эвес, бодуну политбилин белидер дээр районун кежээки партокзалында өөренип турар.

Чурукта: Донтак Далай-оол. фото Д. Тангай-оолдуу.

Мурнакчыларнын дуржулгазын неперетпейн турар

Танди районун «Совет Россия» колхозунун партия, организациялы, оң секретары эш Попов малчынар ортузунга агитас-массалыг ажалды багый эвес чорутуп турар. Мычала-даа мурнакчыларнын дуржулгазын неперетпей талазы-биле тодарай чижектерге кирбей турары чет-пес.

Колхозта ажал дуржулгазын ес-белерге неперетпей болур мурнакчы малчынар чок эвес. Чижээ, колхоз-тун сурагыл хойжуу М. Биче-оол СЭБП-нин ХХI съездинин шимти-рлерин танымын турган, төртүр 100 баш хой бүтүрүндө 105 хура-ган алыр дон хүлээлгени күтсе-дип, ам баштай төрзөн 100 хойдан 107 хураганны алган. Ол мышак ажал чылгыч эш Дажима бо чымын төрзөн 68 беледин кулун-нарын бүтүн камгалап алган. Төп сүт-бараан ферманын саар инек-теринин каларчыны эш Шимит-оол ол ажалынга үш чыл ажалдап тур-ар. Ам оң калары турары 120 баш инектерин күш-деңгизден эки. Ол дээр, инектерин хүн бүрү таарыштыр оларалын турарында. Оон мыа Ч. Арадий, С. Албачы

мышак малдын чаш төлүн чилириг чокка камгалап ап турар мурнакчы хойжур бар.

Мындыг мурнакчы малчынар ажалга чедикшиинери канча чедип алганын, оларын канчаар ажалдап турарын еске четпес ажалдыг малчынарга танышты-рып, оларын мурнакчыларын деп-нелитче өрт тыртар хемчеглер а-лынмаан. Оң түңкенинде чамдык малчынар харысалга чок ажал-лап, нитинин малынга уагт бога-ралды чедип турар. Чижээ, Би-жигит-Боом деп черле бир болан төртүр хойларын каларып турар хойжу К. Кокүнуң ак-өскүлүг эвес ажалдап, малды ажалдаан баксыратканын харыалыган 15 уагт хойлар, 120 баш ажал чаш хурагаллап өлгөн. Чалгыс боланан кича хөй баш мал олуп турга, өй-шанда хемчег албаан чорук колхоз баштаар черинин, мал ажалынның тускай өрттенилгезинин уагт чет-пези болур.

Нитинин малынга когарал бол-ган таварылга бүтүрүп аңаа өр-тирбес ужурау.

Ч. МААДЫР-ООЛ.

Харысалга чок каларчылар

Барыны-Хемчик районун «Бар-дык» совхозуну Тенит-Алакта 108 баш эшкар улааныншынын инектерин каларчылар инектерин эрткен эрте оларге үндүрбөс, даа-ла дүшкө чедир калжаап каан турар. Оларын чүгдө мал турала-дан ирак эвес черге үндүр сүрүп каар.

Чаш бызаалар турлаг чоңунда черге аки оттапайн, нелери-биле калы едечке кирип кээр чүгдө база бар. Чамдык инектер черге төрзөп, чаш бызаалары-биле кады конду-дүндүр черге тургузар. Чаа төр-үттүгөн бызааларын хүлээп алышынын, ажалдаан багый тур-густунганын 10 бызаа элген.

Бо инектерин шак мычар багый ажал турар каларчылар чоңу кымырал деп чүвени тодарай-херек: каларчы Х. Сүрүт мурунда турган «Ленин оруу» колхозтун ала-инзөн казар арта-биле бодунга шимчелзген. Эрткен чылдың де-кабрда совхозтун бир бызаанын ол доңуруп олурган. Х. Санаа база-ла ол инектерин каларчыны, ян-варыда 2 бызааны харысалга чогу-биле база доңуруп олурган. Уш ду-гар каларчы С. Бай-Бок шоолт ажалдаан, ады-сураа үнген ара-гач. Совхозтун аңаа бызаалаа азын дунжалары—Иам, Арбак оларда адилетин каан. Бо каларчы-лар совхозтун сагбас дээни, эшкар улааныншынын инектерин тура-зы-биле төрөдериңге садырып, а боттары багый ол инектерин сүдүн саап алган, Бай-Тайга, Барыны-Хем-чик районнарын кайы-бир суура-ларын чуртагычларында салып тур-ар. Олар совхозтун инектерин эшкар кылдыр семитиринче са-гыш салбаан, харысалга чок ки-шлер болур-дур.

С. СААЯ.

Хуусаа бетинде

Чаа-Хал райшосу бо чымын элзөн тулугарын кылды. Райпо баштаар чери ажалчыларын чечелер, ту-дуг мыжынын белеткени эрте эге-лзөн. Турутта хергелзэр 860 кубо-метр турут мыжын 1000 кубометр кылдыр белеткен, 1000 кубометр даяжын 207 кубометрин артыкка белеткен, бускаш турут шөдериңде бүрүн-биле сөөктөн.

Турутта 38 бызаачылар быжы-латтыган, олар 4 эвено кылдыр үстүп алган ажалдап турар. Ри-ловка уурткан бир эвено эрткен чымын шала кылдыган 7 авто-шина турар гаратын тулугу доос-ка ажалдага кырген. Олар ам-дөбө быжырап черинд кышазын кылып эгелзөн. Мыда бызаачылар Бударов, Дрокин, Картин олар хүн нормалын үргүчү ажыг күтүсид, мурнакчыларын олуртудга сана-дып турар.

Ажал-агыш херексидеринин ма-газининин тудуунда Бичелдейте уурткан дашчылар эвеноу ма-газинин даяжын салып, шалымын ажалдап турар. Дашчылар Бичел-дейте олар хүнүнү уагтун 120—150 хуу күтүсидип турар. Мыда ажалдап турар ажалык кыстар Со-вал, Бок эки ажалдап турарлар.

Ногаа подвалын оңгарын ка-зып турар Седитинг эвеноу база-ла багый эвес ажалдап турар. Эве-нода Очур, Бечил-оол, Седип олар чер казар нормалын үргүчү ажыг күтүсидип турарлар.

Ийн аал ишти чурттаар чуртта-га бажынын кол тулуу доогулаан, ам сонга, хаалгаларын кастыкта-рын кыла берген.

Турутжулар көрдүгөн тулугарын хуусаа бетинде доооар дөш со-циалистг чарыштыг ажалдап тур-арлар.

В. ДОРЖУ.

Тайбың болгаш демократия дээш шылгарангай демиселчи

Манолис Глезос дугайында

Афиниң эң-не төвүнде бейик чалым кырында Акрополис—бурунгу Грециянын чарам-чагайының чор-таар демээ—бейик үе берген.

Аттиканың иңг хүнүн херелдеринге шондурган, хат шугурганга чок-чүс чылдарда кайтарып белген Акрополис—кыж төрөгетиниң чалдыкчы угаан-бодалынын дөңсөө чок тураскалы ам бейик бисти кайтадыттар.

Ады-суура бүтү делегейде биди-не берген кижиниң, Манолис Глезостун алы амгы үеде Акрополис-биле холбошкан. Грециянын болгаш Европаның төгүндө эң-не казаныч бак үеде—фашисттер эжелдедиң чылдарында—Глезос биле оң ажи Сантос—мыктык чалымның кырында турган кээс демдакти түктү тура тырткан ошканылар. Ол гитлерки хөөткүнү тура тырткан оларын хосталгаже иңг күзөл албайдыккан.

Бердиген, нацияның түрктөрүнде иделген ийи анык кижилер кысыкыныканың болгаш 1941 чылдың каржы карагы хүн-теринде чонун дүмөсчө кичилер калдыгынын дугайында төгүтү Акрополис дүңгү чоран даштыкы кижилерде эскеруя баштадылар. Хей катан чугаалы турганнар. Мынд-лаа болза «шпик» дээс адиттыган Глезос ам Брит ортукта Итсиди кара бажында кичилериниң чыгарып хей-хей эскеруя баштадылар. Даштыкы кижилерге сымарып чугаалаар, олар кичүг кайтан турарлар. Акрополис кырында кичилер, хат-жа кысыкыны, сымарып кысыкы турар түктү көргөн кижилер ам: ол түгүтүлүг грек түк ийи бей—деп болуза бидиңиң айтырып турарлар. Ол өскөнү түгү болуп чала-вас...?

Манолис Глезосиң демократия чок партизаның (ЭДА) кан-депаризаның чалында чорда эртен чылдың декабрь 5-те кезеж-сегирин алганнар. Глезос ол хүн кан-депаризан шала эртен үңкүлгөн болгаш өл-бүзүңгө биче ошкунган база катан аныкчы шымын кырыптер дээш бажыңчы далашкан. Ол үргүчү-ле дыка орайга чедир аныктып турган. Казан чанын келдире оң олгу Глезос бөл-ла бичиң уругтар мыкшан хан-ды-лаа дүвүзүңгө чок удаан чы-лар.

—Атам-биле казан-ва сеткил хангыже калы чоруур кижилер боор мен!—деп азыннан ол катан-ка-тан айтырып турган.

Азаны алаа чүү деп харымлаар турган боор?

Манолис Глезос хей болгаш күженишканың аныктып турган. Бодунуң бүтү-ле шак-үзүн партия кижилериниң-биле, Грецияның бодун кижилериниң-биле эрттирип турган. Алаа олар аажок идеген, боттарынын сагыш-сеткилин, дүвүзү-зиниң чугаалып берип турганнар. Айтырылар, бидилер, дүвүзүңгө-нер 1958 чылдың сөмүтү айларында Грецияга хей турган.

1958 чылдың май 11-ге болган парламент сонгулдаарының сөзүндө Грецияга эң-не өрте болгаш айымдыг үе турган.

ЭДА болза оппозицияның эң улут партизаны алпарган, парламент сонгулдаарына сонугчуларының бидилешканының 24 хууун алган. Ол чорук Карамалистин чачаан болгаш оң артаанда турар даштыкы бодуктери дүвүзүңгө.

Чурттуу чон табының, демократияны болгаш бүтү улустар-биле найырады күзеп турар, чурттуу политиказын америкааның эрге-ажымыга чагыртканыга ууру демиселчи турар деп чүвени сонгулда-лар бүтүрелит көргүсөн. Мынд-лаа болза Карамалистин чачаа чонун тура-соруун тоовайн баган.

Ол болза, политиказын бодунуң кызы, бурунгу болгаш АКШ-тын чагырмачы бодуктериниң күзели-биле дүгүтүп турар сонугурамын барымдалап чоруда берген.

Күрүне департаментының болгаш Пентагонунуң төлөөлүчүлери ол үеде Чоокку Чон чүктүң болгаш социалисттер лагериниң улустарына ууру чач шавар халдаш-канын белетеп турганы бидиң-гир болгай. Импералисттер тергил-дедиң хостулуңга болгаш НАТО-нун эрге-ажымыга таарыштыр «хостуг делегейин» чурттарынын, оң иштинде Грецияның мыт чок чагыртыры олар күзеп турганнар. ЭДА болгаш чонун демократияны органы «Авги» солун улус мас-сарынын ол политикага ууру дем-селин баштап турган.

Мытанган чачак ЭДА-га ууру чач күштүг солугуңуң-биле хал-дашынын ужуру мынд. Бүтүрүчү шажымың чалым бүтү Грецияны шыаа алы берген. Чонун оң-он эң дээр оолдир—ажыл-чанынарын, тарачынарын, орту-мак аныктып болгаш ийишкен-дияның төлөөлүчүлери орту-мак-тарда кан-депаризалар шавар турган. Уш хоорайларга ЭДА-нын бажынарын буза төккөн турган. Межурада оолдир эрге-чагыла-зынын төлөөлүчүлери ЭДА-га ууру чүтү чугаалып, алаа аажок кызы-лай турган. ЭДА-нын бажынында турган хамзагыларын тулуп алган, олар оң сонгар мынар барбазын дүш эттеп сонуглап турганнар. «Авги» солунуң номчулуктары болгаш оң эсе солуннар-биле ка-зы салып турган солун салыкчы-лары полиция чегеринге кийгир-түп эккен, байылаан, оңу тулуп болбас дугайын сагынырып тур-ганнар. Ол кампанының эң кы-зыгырамы Манолис Глезосту тулуп бажынына болган. Ону тулуп бажынынамын ужуру болза ол дээр-ге даштыкыларын плангыга ууру чонун демиселчин кол кырыкчи-лериниң бирээ, ЭДА-нын секретариянын кезигүү болгаш «Авги» солунуң директору.

Глезос чүтүе мурунда ат-аллар-дыг чоран эес. Чүтүе гитлерки кулданымчыларга ууру демиселге напонала маалыр эес (ол база-ла кол чүтү), харын амгы реңиң иден-ейиң демиселчин. Эжелде тур-ган үеде оң кылган эрес-маалыр-дыг чорун кым-бир кижиле алаа ч-гаалаарга (Манолис аажок бодун сепкилдиг кижиле), мындыг чүтүе таарымачыны ол үргүчү чугаалып чоран. «Ол Акрополис, човула-ның монгары мыкшан, мээң мой-нума кеттире берген турары ол-дур ийиң» деп баштапканып чугаалап турган.

Манолис үргүчү-ле чүвениң эчкин көр турган. Бодунуң тө-рүттүгени болгаш адым түрөгтеңи шыаанган болгаш тарачынарынга аразыга чаш назыны эрттирген. Насос ортуктуң бир кезде суу-руга түрөгтү амыдырал; амы-рал дээш хүн бүтүе берген чор-тан анык назыны Афинге эр-тирген; дайының савап четти-нес олун-чидиң—дайында ол бо-дун анык чидирген, чуртта тур-густунган америк тергилдедиң үеинде Глезосиң дайын сө-лүдө аар-берге байдалы—Глезос-ту демократия болгаш тайбың дээш шулурту демиселчи кылган чүтүлөр бо-тур.

Хей-хей чылдары кара бажыга эрттирген, өдүртүп шажылады кайгыртыр хей катан шийтирген: бир катан гитлеркилерге болгаш ийи катан хамзагы дайын үеинде.—Манолис болза кижиле амытаның аажы-шүжүгүн болгаш маалырдыг чорунуң бүтү-ле чадаларын бил-ген.

Хосталганың сонда доран-ва,

амыдыралдыг улут дуржулгазын көргөн болгаш чонун эрге-ажым дээш демиселче ол база катан шымын кырыпкен. 1957 чылда Глезосту «Авги» солунуң дирек-торунга токуйлаан. Оон мурунда-ла (1946—1948 чылдарда)—Гре-циянын Компартиясының органы «Ризоспастис» солунуң редактор-ларынын бирээни турган-ла, Глезос болза шулурту, мога-шылгач чок журналист турган. Шыныгы чоруга болгаш чонун эрге-ажымыга бердигени дээш оңу хей удаа су-дтан турган. «Ризоспастис» солунга бижээн чүтүлериң дугайында Афиниң оңа шижиг трибуналы 1948 чылда оңу азырп шажылаар кылдыр шийткен.

«Авги» солунуң директору тур-ган бейи оң уурутуп турар сол-унуңа бижээн чүтүлери дээш түгү-чү ол шийтирип турган.

Манолис—журналист, «Авги» сол-унуң аныктыгы организациы болгаш бодунуң бүтү-ле күжүн улуустарын найырамын көрө-гө, демократиянын херөөгө берип чоран.

Манолис Глезос амгы үеде Гре-цияны маалыр, патриоту. Алаа чүтүе ЭДА-нын хүрөөлөңинде кижилер мыак эес, харын база чонун кылбас массары алаа мык, оң-биле ужурашкан политикаг улуустарыңың бейи оң чылгач чымчак салдарын биле бээрлер.

Глезосту тулуп бажыңгыныга ууру чонун килеңгөн. «Чок, Глезос шпик эес» деп ол доран-ва эжелде, албан чегеринге, тро-лейбустарга болгаш автобустарга, кудумчуларга бодун кижилер аажы-биле чугаалып бергенер.

Чурттуу албан-дуузалыг кижилериниң төлөөлүчүлериң дугайында чугаалып турган бейи толаргай. Чажэ, ха-мааты дайының үеинде Греция-ның премьер-министри турган К. Палисис Италианын парламен-те кезигүү М. Россиге ужуражы берген, Глезос шпик деп чүвеге Грецияга кым-лаа бүтүрөс, ону тулуп бажыңгыны толаргай-ла по-литиктиг соругалыг-дыр—дээш.

Грецияның амгы чачаа дыка час-кан. Глезосту тулуп бажыңгына чуртта демократия күштерин улам сырый баттыштырган аныктып Грецияга чонун эрге-ажым дашы кым демиселчи турарын, даштыкы чурттарынын мында агентурамы кым болуп турарын толаргай көргүсөн.

Грецияның амгы чачаан аажок дүвүзүңгө турар «Манолис Глезос-ка хосталга» деп шимчешкин бүтү делегейин демократияның аны-сеткил каттыкылазынын көңүлү эки көргүзүп болуп турар.

Грецияның хей-инишканың удуулаанымын болгаш Глезосиң камгалар дээш делегейде күчүлүп шимчешкин тура-лаа, Манолис болгаш эске-лаа хей-хей демократ-тар эң-не айымдыг байдалда ам-лаа турбашан. Мун-мун патриот-тар ам он уш чыл дүвүзүңгө кара бажыңгында болгаш шажылаары хиличкелчиги турарлар, оларын аразында 1.200 кижиле дайын чыл-дарында Национал удуулаанымын-ны хүрөөлөңгө аажы-чорудула-зы дээш шийтиргенер.

Метакастың диктатуразынын үеинде-ле хүлөп алдыган «Шпи-он дугайында» 375 хоолу (Манол-ис Глезосту оң дуузы-биле өдү-рер деп турар) дээрже Манолис-тин болгаш Грецияга демократия-нын чүрөөчүе угулган бо-тур.

Ол боону чазымдырайн барып болур бис деп чүвеге боту делегей-нин депшидеди хей-инишкы бү-түрүп турар.

«Авги» солунуң директорунуң хүлөсөңгизин күөөсөйп турар Леонидас Кизисетун «Советская печать» журналга парлаттыган чүтүлүндө доңчулап алган.

Көдээ ажил-агынын социалисттер бун-биле каартыры Чехословак Республикада дүргөн темп-биле оруп турар. Ажылалдыг черинк барык дөртүң үш кезиң амгы үеде социалисттер секторун эрге-жиде туруп турар.

Раконик хоорайның чанында Кнежевос суурга он чыл бурун-гаар көдээ ажил-агынын чалыс аай кооперативин тургускан. Ол чылдарында дүвүзүңгө суурун эрчи-чүрү үлөсүн-биле өскө-рилген. Ам ол суурга ууру маганисер, фазолиника ажиттыган, чуртталганы аай сагынырып туткулаан.

Чурукта: эчки шийчилгезинде.

Чехословак телеграф агентлиги.

Афганистанга ССРЭ-нин техниктиг дузаламчызы

КАБУЛ. (СЭТА). Афганистаның хей-иниш ажилдарынын министр-ствотунга министерствонун болгаш «техноэкспорт» дээр бүтү-эндик каттыкынымынын төлөөлүчүлери Кабулдуң аэродромун каарты тиларын көрүп турар кезеге май 16-нын кезежинде ат салганнар.

Совет Энциклопедия эржеж чуту-ла дериглерин болгаш материалдарын бээр, а ол мыкшан айтыттыган ажилдары күөөсиринге афган та-лаага дуза көргүзүр-биле совет ту-скай эртемниглерин чорудуп бээр.

Аэродромунуң деңизкөргөңгө ужу-луп үнер, кондурар шөдү, аэровок-салды болгаш эске-лаа тудуларын тудар. Аэродрому эң чач дериглер-биле деригер.

Француз патриоттарын үнү

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Парижтиң XVII округунуң азын кам хей-иниш организациларынын төлө-лөчүлери ССРЭ-нин төлөөлүчүлери чоран болгаш даштыкы херектер-министрлериниң чөвүлел хурамы-нын адынга ол организациаларың кийгилериниң олгарга дашчымын бер-ген. Кийгилериниң чугаалып турары болза:

«Дээржи министр! Демократтар-ны база дайында болгаш герман милитаристтер каражаланырымын каттыштырып турар Парижтиң XVII округунуң моюн алаанда ат салган организациалары ол округ-туң човуңу аажок хей күрүчү-нү дүвүрүп турарынын сагыш-сет-килин болгаш бодурут национал улу-г чаагай чорук болуп турар тайбың күзөл-чүтүлүлериң илердирин кү-зөвшишкан, дараазыңдыг чүтүлериң неген турар резолюцияны бир үн-биле хүлөп алган: бүтү делегейде аажок улуг идегел салгынып турар чазытар баштапканынын чөвүлел хурамын чымдыларың ханкырлар төлөдө, даштыкы херектер милитаристтериниң чөвүлел хурамы бүтү чүтүлериң мыкшан турарын; тайбың кожа-хөлбөс дотнуулар соруга-биле улустар аразымың дүшүктүрүп чо-руун кошпадыр дээш ак-сеткилдиг болгаш аажыктыг кылдыр ажилла-рын; герман милитаристтерге атом-чүг чепсекти дамчыдып бербиңи болгаш черде атомчүг база термояд-роут чепсекти хоудууларын; үр-гүчү айымдыг болуп-турар амгы байдалды чылдары төлөдө Берли айтырымын шийтирип таарымта-

Июнь айда үнер чач кинолар

Белар айда бистик көргүчүлери-ниң кинематографияны урун-чечен аажок кам чач чоталары-биле та-еңжирлар. Бистик экранырымыска «Маймың сымлытары» деп чач ки-но токуу удаас үнүп эгелер. Ол кинону совет болгаш чехословак кино ажилдакчылары кады кылган. Мынд совет болгаш чех улустары-нын бузулабас бижың найырамын көргүчүп турар. Дайының чыла-рында Москвадан Прага чедир фронтун кады-берге оруктарына эр-тен Совет Армияның генералы ол филлиниң кол маалыры. Дайының үеинде генералдың өл-бүдүзү өлүп калган. Ничалла-даа бир чех өл-бүдөс келетп, бичиң Душанга бо-дунуң мыак чорунуң илерели, ону төрөп уругтары мыкшан эргелдиң, ала сагыш салып турар. Ол филли-де орус лейтенант Руконичкин биле чех бешкынын ужурадарын база көргүзүп турар. Ол чач интерна-ционалды кино-чүрүкү бистик кө-ргүчүлериңе ууру сонугураал-биле көрү дээринге чигиниң чок.

Лейфилм кино студиясының үн-дүргени «Амырал сөөң холларында» деп чач урун-чечен кино чу-рукта талантылыг актёр Ольга Стриженова ойноп турар. Ад-чур-тун Улут дайынынын хүнеринде немец эжелдечилер декип чорудура ок-чөккөс сканын мылаал камш чоруй барган болгаш ол кижилер-киң амырал-чуртталганыга улу-г айымдыг турган. Ничалла-даа маалырамы совет сабырлар дайы-нарын кылган кам ол айымдыг кижилерин тылаш, шүтүзүп ергилеп каартырын мында көргү-сөн.

Свердловскиниң киностандарты-нын үндүргени «Ваня» деп кино токуу кинофильми кол маалырамын улуугте ошаншан аар-берге амы-дырал-чуртталганын көргүзүп тур-гар. Ваня бичиң турга ала-нези өлүп калып болган, Янпа деп чин-жең сандыгы кижиле таварыла болуп таныжа бээр. Бүтүрөчөч бичи-ниң оолду көдүтүп алган ол чин-жең кижиле Ваняны херекке кийер. Ваня ийи чыл иштинде күш-ажым лагеринге ажиллап, дыка хей бер-гелерге таварышар. Оң сонда Ваня өрттөп, төрөп хоорайның эсн көз, эң-өрүкү аразыга кирип, ажиллап эгелер.

Ленин ориентал «Мосфильм» ки-ностудиясының үндүргени «Чажыт-кин» деп кинофильми кол маалырамын улуугте ошаншан аар-берге амы-дырал-чуртталганын көргүзүп тур-гар. Ваня бичиң турга ала-нези өлүп калып болган, Янпа деп чин-жең сандыгы кижиле таварыла болуп таныжа бээр. Бүтүрөчөч бичи-ниң оолду көдүтүп алган ол чин-жең кижиле Ваняны херекке кийер. Ваня ийи чыл иштинде күш-ажым лагеринге ажиллап, дыка хей бер-гелерге таварышар. Оң сонда Ваня өрттөп, төрөп хоорайның эсн көз, эң-өрүкү аразыга кирип, ажиллап эгелер.

Ленин ориентал «Мосфильм» ки-ностудиясының үндүргени «Чажыт-кин» деп кинофильми кол маалырамын улуугте ошаншан аар-берге амы-дырал-чуртталганын көргүзүп тур-гар. Ваня бичиң турга ала-нези өлүп калып болган, Янпа деп чин-жең сандыгы кижиле таварыла болуп таныжа бээр. Бүтүрөчөч бичи-ниң оолду көдүтүп алган ол чин-жең кижиле Ваняны херекке кийер. Ваня ийи чыл иштинде күш-ажым лагеринге ажиллап, дыка хей бер-гелерге таварышар. Оң сонда Ваня өрттөп, төрөп хоорайның эсн көз, эң-өрүкү аразыга кирип, ажиллап эгелер.

Ленин ориентал «Мосфильм» ки-ностудиясының үндүргени «Чажыт-кин» деп кинофильми кол маалырамын улуугте ошаншан аар-берге амы-дырал-чуртталганын көргүзүп тур-гар. Ваня бичиң турга ала-нези өлүп калып болган, Янпа деп чин-жең сандыгы кижиле таварыла болуп таныжа бээр. Бүтүрөчөч бичи-ниң оолду көдүтүп алган ол чин-жең кижиле Ваняны херекке кийер. Ваня ийи чыл иштинде күш-ажым лагеринге ажиллап, дыка хей бер-гелерге таварышар. Оң сонда Ваня өрттөп, төрөп хоорайның эсн көз, эң-өрүкү аразыга кирип, ажиллап эгелер.

Шилиндертер тиелээн

Чоокта чач Сүт-Тал районунуң Сүт-Аксы суурга спортчу байыраал хүнү болган. Ол маргалдаар хол бөмбүкчүлериңиң районда бирги чери дээш маргалдаары-биле эге-лээн. Маргалдаага районунуң чед-ш шилиндер командиры киришкен. Оларын иштинде Сүт-Аксынын, МТС-тин, Киров аттыг колхозун, Бора-Тайганың күш-культурачылары көрүштүг ойлаан. Иңг түлүк ой-нашканының түңсөлдө Бора-Тайга шилиндери башкыларынын чымдыкы командазы (капитаны эш Тучачков) барги черин алган. Сүт-Аксынын өөреникчилериниң ко-мандасы ийги черин алган.

Бөмбүкчүлөр ойлап дооскан соон-да агитпункт өрөөлөгө шыкыра шилиндериңиң болгаш шажы-чыларың маргалдааны болуп эр-

Х. МОНГУШ.

Редактор Н. С. ШОЙГУ.

Бут-бөмбүүн канчаар ойнаары

Оолдарың кымы черле ат-чарыг төп халдачы, камгалачы азы артыр болурун күзөвөң! Спортчу чедилешкениңе орукту олар колдуула-ла «Черик» командаларда деп дилеп турарлар. Камгалык көчүрүп мерген ат-боор. Чамдык оолдар болук алпарган бөмбүк сүлүп халык чорудулар. Колдуңда кудумчу, оруктар, кериктер ишти дээш мыкшан ойнаарыңа таарышкан черлерге ойнаарлар. Суула чокка, камдыг-лаа чурум, шыи техниктиг аргалар-ны барымдалаалар ойнаарлар. Ууук чокка боду тургуже чедир 5-6 шакар дүвүзүңгө ойнаар ийикле, чамдыкта кемден, ары-бачын сыыра дүжүп алырлар.

Ол мычал чөрүрү орунуга бут-бөмбүүн канчаар солун кылдыр, ойнап болбас деп!

Будун командалан организастап, аразарда рольдарын үлөсип, капитандан депшидил алган, шымын чүрүмү сагылар. Силерге дузалаар кылдыр дуржулгалыг бут-бөмбүүкүдөн дил-дер. Бир эвес ол бүтпейн барза бут-бөмбүүн ойнаарымын тех-никазын бижээн брошюран салып алган, ону удурутуга кылп алырлар; командалар биле неделяда 2-3 катан тренировкалар, а мытангып, будун-чартык шактан хей эвес ойнаар; тренировка саында үесириниң чартымы оюнуну анык-буру аргаларын өөрени-ринге ажитлаар; часпайн теверин, ошуг мегелерин, канчаар тургузарын; судья албан турар, а оон шийтирлеринге чагырты-лар.

ойнаар шөлдүн бууук шилдерин, богун, дашын аштап алыр; тускай хептиг ойнаар — футболка, трусы; будун ботикалар кедилер, тапочкалыг болгаш кызыл-даван ойнаанар; бичиң хем-чээлди бут бөмбүүн ажитлаар.

Бут-бөмбүүн 11-13 хардан эгелеп ойнаар.

БУТ-БӨМБҮКЧҮЛЕРИНГЕ

Бут-бөмбүү — бистик чуртувуста эң-не сайырангай болгаш мыак спорт херилериниң бирээни. Бут-бөмбүү бичиң оолдар-лаа, улут кижилер-лаа ойнаар. Ол кижини күжү болгаш шыамак-кайы улаттырар. Каражаалашканынын чылдагыны каржы оон болгаш сынакчыларымын чурум чогу болур. Ылаңдыг аар балыгар бут-бөмбүүн дегенден болур.

Ычанганш бут-бөмбүкчүлери хоругурут аргаларын херелесес, каржы ойнавас болгаш чүрүмү сагыр ужурут. А чүрүм үрөк-чилерин оон шөлдүн ирардыр. Судьялар хейнүг кылп болулар. Олар оон мурунда ойнакчылары сургаар болгаш чүрүм чок каржы чсруктары болурубас.

Бут-бөмбүүн чүтүе эки кылдыган стадионнарда эвес, а шөлд-дө болгаш хостуг хеример иштинге ойнап болур.

Болдувар болза ону дөң, даш чок кылдыр аштап алыр болгаш арыткан алыр.

Тыва областың Санитар-чырыдышкын бажымы.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНДА

деп кинону көргүдөр.

Индияның премьер-министри Неруң чугаазы

ДЕЛИ. (СЭТА). «Хиндустан стан-дарт» солунуң дындамын турарын бугулар азырда, Делиниң чанында Галлабаде хоорайга маймың 15-те Инди национал конгресс партия-нын удурутучу ажилдакчыларынын конференциясынын түңсөл хура-

дынга Индияның премьер-министри Неру чүве чугаалаан, шийиг боду-лдеринге киришкес дугайында бо-дунуң политиказын Индия сагыр-деп медеткен. Болуп болур хал-дашыңды камгалары-биле кая-дыг-бир даштыкы күрүгени чалаар.

Турцияның меджлизинде

ЛОНДОН. (СЭТА). Рейтер агент-лидиниң корреспондентиниң Ан-паралаан дындагыны бугулар азырда, удурутун республиканың оп-позиционист партиясынын үш депутат-тары май 15-те чагыркыч демо-

краттыг партияның депутаттары-биле соодажышыкынын түңсөлдө балымгалаттырган.

Сөздө үеинде бажының сонгу-ларының шилдерин буза шаан каап-

кан деп корреспондент дындаган.

Содааның чылдаа болза улустун республикачы партиясының биж-мел медегелсин оппозицияны депу-таттарынын паратынын болган.

котаравзан, ынчалзажок шенел-дө болуп турар шөлдүн чогуңда районга дыка ууру каража та-варышкан деп компанияның төлө-лөчү-н медеткен.

Индияның заводунга шенелдөр-үеинде дилтер аразыга ужура-«Титан» дээр ракетаның баштайгы чазыгы часты берген.

Бижилерден кым-лаа каражадан

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетиниң кудумчуу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 24-63, редакторун ораакчымын, партияны амырал килизиниң 23-54, харысзалгалыг секретарынын, султутура болгаш амырал килизиниң 37-13, көдээ ажил-агы, иштин информация килистериниң 21-47, пропаганда, улутур болгаш транспорт килистериниң 22-64, чагаа килизиниң 21-27, бухгалтериянын 35-24, корректорларынын 20-6